

I wöre gđ Cäpar Buyls, ic̄t an auf mōn best. ve wöllt̄ mir 15 fl
Möhren. Und die wöllt̄ auff des wölfens gießtmeise - an der Dinn
mäntz Blätter wönde abgräßen. Dann wöf mir ic̄t frucht, van andres
Lutzen, auskämpen. Wo ve mir zu wüllt̄ werd, verloft ic̄t möḡt̄ gern gne
söhn ic̄t der Hoffnung. ic̄t wöllt̄ auf fuce in bligem fall möḡt̄ mit
bleiben. Da mir weas auf hie ic̄t

Andreas opander pdyse
an S Lamentas

C 107 f 12, 1

Wind
Vom Hause aus

an den Capraru
Burg- Sonnenstein
12. des August

der zugeschossen ist und der
als offenkundig verblieben
bestehende

Ciratum ex pacem a deo patre & Domino nro Iesu
Christo. amen. Cum forte fortuna oblates esset ut bonus. qui
se sebras meas ad vos bona fide perlaturum perharceretur. non
potui obmettere. quem aliquid ad te scriberem carissime
compater. & si nullum suppeditos argumentum. Quid enim
possum scribere. longo itinere. in quo nihil boni audiui. cu
nemini adhuc familiaritate contraxer. fatigatus. ac in alium
pene orbem recessus. in quo & si multa placent. praesertim
hominum simplicitas & integritas. nullum tamen adhuc sup
peditat scribendi argumentum. Quare fit. ut cogitationibus meis
plane hanciam apud vos. sollicitus demq; etia de amicis. inter quos. ut
optimi nosti. primarii Semper habuisti ac habiturus es loci.
Quare te vehementer rogo. ut mei. si quo modo potis. vel verbo
solates esse velis. donec. quod breue spero. eos ad me in feliciorē
locum vocem. Incredibile dictu. quā male loquuntur omnes
de Interim. & fabricatorib; ac receptoribus eius. Venerab; in
eccl;ie m;h;ominis affligeruntur. & frustra ac sum fructū
maledicuntur ei. quod mutare non possunt. Morbus hucus
seculi atrocior est. quam ut medicina ferat. nec secturus
aut usi oib; credo aliquid profectum iri. Separatio. sicut
a leprosis. optimū consilii. Si modo fieri posset. futuram certe
aliquando auguror ex sacris literis. que non uno loco ubent
nos ē Babylone descendere. Sed deus ista videtur. nos quisq;
sum inter in crucem feremus. ad 29 decembr. longius iter
ingrediar. Benignitate dei. quā hactenus sensi. porro scilicet.
Quare deum pro mi ora. & aliquando aliquid scribi. si quid
habes. quod mi audire velle arbitraberis. Bi vale in deo.
dati Vratislaviae. die Natale Christi. quo magis nobis an
numratū est gaudiu. quod si retinuerimus. salu sumus.
utrumq; securi mundus. Itay vale

J. A. Osiander.

C 107 f. 12.1 w2

Openno Vno. Christi anno
D. Fridericho Abbate S.
Egidij Nurenberge.
compatri suo
Carissimo.

III

A. Ofrauder

Gratiam & patrem a deo patre & domino nostro Iesu Christo.
Quod rarus ad te scribo. multitudine negotiorum ex ecclesiasticorum.
scholasticorum. domesticorum. in causa est. post hac sapimus scriptum
sum. Uxor & tota familia prosperrime ad me peruenierunt.
Dux prussiae. principe nostro. aduentu eius mihi per trahas significata
& das potest. postulante. cum ipsa adhuc tribus milibus
abesset. nam forte fortuna fuit in arce. quae etiam Brandenburg
appellat. cum ipsa in pago arci contiguos pernoctaret. quod ex
comperisset. cibum & potum ei ex aula misit & cibos rusticos
ab ore compulit. et nuncum per noctem ad me misit. qua nocte
idem clarissime somniabat. uxorem principi illuc obiuiam factam.
Dux & familiam aliquot diebus ante somniasset. Uxorem meam
scilicet primam in curru vidente salutasse. quod etiam ita contigit.
Conqueritur autem Uxor mea nullum alud se hic pati incommo-
dum. quamquam sapientia. id est. die saepe. quo canis latavit hic max-
ime fecerat. Et nullus pretius sit. recordatus ergo. quod d' Uxor
tua. cariss. mea commater. ratione eius conficiendi tenet.
rogo ergo. pro vetera nostra amicitia. ut ab ea meo & regoru
meo nomine impetrabis. ut eam artem diligenter conscribat.
perferri aures. eamque ad me trahas miseras. habent hic omnia materialia
optima. sed homines huius regnum. talium artium rudis sum.
ego spero me arti aliquid aduerterez. quod si successerit. id
Uxori tuae vicepsim rescriba. multe matronee hic sibi saponem
per se conficiunt. sed minime bonum. et ego odore huius ita loti
vix ferre possum. Accepit hodie trahas ex anglia. Sed quia archip-
episcopi ignorant. an ad me peruenientem essent. & aliqui
nunc illi suspectus fuit. nullum alud habent argumentum.
quamquam quod non in Anglia recta nauigauerim. cum ipse
& posset. & vellit in me esse liberalissimus. rex puer. insula
fortunata. ecclesia reformata. & huiusmodi multa me
mouere debuerunt. sed fortuna mea obstet. Boni vale.
& si quid scribes. genito meo. Vel romingo tradis. nisi alia
certior det occasio. Dali famagusta. 5 Junij 1549

A. osianor

C 107 f. 12

203

Venerabili & optime vero D.
Fridericho abbati S. Egidij.
Nurembergae. Compatri
Suo cariss.

IV.

Nuremberg
A. Oficinali 1599. i. Jun:

Venerabili et optimo vero D. Fridericho abbatii S. Aegidii Nurembergae.
Compatrio Suo carissimo.

Gratiam et pacem a deo patre et Domino nostro Iesu Christo. Quod
rarius ad te scribo. multitudo negotiorum ecclesiasticorum. scolasticorum.
domesticorum. in causa est. post hac saepius scripturus sum. Uxor et tota
familia prosperrime ad me pervenerunt. Dixi prouiae. principe nostro. aduen-
tum eius mihi per literas significante et (das poten frater) postulante. cum
ipsa adhuc tribus miliaribus abscesset. nam forte fortuna fuit in arce. quae
etiam Brandenburg appellatur. cum ipsa in pago arci contigo pernoctaret.
quod cum comperisset. cibum et potum ei ex aula misit. ebrios rufficos abire
compluit. et nuncium per noctem ad me misit. qua nocte idem clarissime
sonniabam. uxorem principi illuc obuiam factam. Dixit et Franeius
aliquot diebus ante. sonniasse se. uxorem meam se primum in caru-
rementem (sic) salutasse. quod etiam ita contigit. Conqueritur autem
uxor mea nullum aliud se hic pati incommodum. quam quod sapo. id
est. die satisse. quo camisiae lauantur hic maxime foeteat. et nullius
prefit. recordatus ergo. quod uxor tua. carissima. mea commater rationem
eius conficiendi teneat. rogo pro vetere nostra uicinia. ut ab ea
meo et uxoris meae nomine impetreret. ut eam artem diligenter conficeret.
camque ad me litteris tuis inclusam perfecti cutes. habentur hic omnia
materialia optima. sed homines huius regionis. talium artium rudes
sunt. ego spero me arti aliquid adieciurorum. quod si succederet. id
uxori tuae vicissim scribam. multae matronae hic sibi saylouem
per se conficiunt. sed minime bonum. et ego odorem hinc ita loti

Inv. C 107 | 12 nr. 4

vix ferre possum. Accepi hodie literas ex anglia. Sed quia archiepiscopus igno-
ravit. an ad me peruenturae essent. et alioqui nescius illi suspectus fuit. nul-
lum aliud habent argumentum. quam se admirari. quod non in Angliam
recta nauigauerim. cum ipse et posset. et vellat in me esse liberalissimus.
rex pius. insula fortunata. ecclesia reformata. et hujusmodi multa me
mouere debuerunt. sed fortuna mea obstitit. Bone vale. et si quid
scribes. geneto neco. vel romiego trades. nisi alia certior detur occasio.
Datum konigsspry. 5 Janii 1549

A. friander.

Optimo Viro. Christi seruo D. Fridericho
Abbati S. Aegidii Nurenbergae, compatrio
suo Carissimo.

Gratiam et Pacem a deo patre et domino nostro Iesu Christo. amen. Cum
forte fortuna oblatus esset vir bonus qui se se literas meas ad vos bona
fide perlaturum prolixeretur. non potui obmittere. quoniam aliquid ad te
scriberem carissime compaterem. et si nullum suppeditet argumentum
quid enim possum scribere. longo itinere. in quo nihil boni audiui
cum nenuis adhuc familiaritatem contraxi. fatigatus. ac in
alium pene orbem reiectus. in quo eti multa placent. praesertim
hominum simplicitas et integritas. nullum tamen adhuc suppe-
ditat scribendi argumentum. Quare fit. ut cogitationibus
meis plane haecem apud vos. sollicitus de meis. sollicitus etiam
de tota ecclesia. sollicitus denique etiam de amicis. inter quos.
ut optime nosti. primarium Semper habuisti ac habiturus es locum.
Quare te vekementer rogo. ut meis. si quo modo potes. vel verbo
solatio esse velis. donec. quod brevi spero. eos ad me in felici-
orem locum euocem. Incredibile dictu. quam male loquantur
omnes de Tiberio. et fabricatoribus ac receptoribus eius.
Verumtamen ecclesiae nihilominus affliguntur. et saufra ac
sine fructu maledicuntur ei. quod mutare non possunt. Morbus
huius seculi atrocior est. quam ut medicinam ferat. nec sectari
aut vocationibus credo aliquid profectum ire. Separatio. scilicet
a leprosis. optimum consilium. Si modo fieri posset. futuram

cerke aliquando auxuroe ex sacris litteris. quae non uno loco in-
tent nos e Babylone discedere. Sed deus ista viderit. nos quisque
suam interim cœcum feremus. at ad 29 decembre. longius iter
ingrediar. Benignitatem dei. quam hactenus sensi. porro securus
quare deum pro me ora. et aliquando aliquid scribe. si quid habes.
quod me audire velle arbitraberis. Bone vale in Domino. Datum
Vratislaviae. die Natalis Christi. quo magnum nobis annunciatum
est gaudium. quod si retinuerimus salvi sumus. utcunq; que
semiat mundus. Herum vale

J. A. Osiander.

Reuerendo in Christo Patre I. Fridericho. Abati Regidiano.
Suo in domino carissimo fratri

S. Etsi argumentum scribendi nullum habeam. tamen cum nescium. ut
nisi videbatur. certum haberem. volui. vel hoc ipsum. quod nihil haberem.
scribere. Cum omnibus meis. bene valeo. principem clementissimum habeo.
Agnetem meam d. Andreæ Aurifabro Vratislauensi. principis medio. principe
postulante. desponsi. Vir est doctus. viduus. 36 annorum. habet 4 filias.
quarum natu maxima. nondum septennis est. habuit antea. filiam
Joh. Lüfft typographi Vittebergensis. qui paulo ante obitum filiae.
hic fuit. Nos hic ab omni papistica abominatione adhuc liberissimi sumus.
Mitto tuae P. epistolam meam. ex qua intelliges. quibus cum monstis
collucter. sed deo. et principe auxiliante. brevi. monstra quaedam con-
ficiam. Quae pro scribat mihi tua P. nec hunc eundem. qui has afferat.
nam ad nos redibit. cuius noster est. suetus natione. Si quid no-
varum serum habetis. quae pro communicate. Datum Königsbergi
Prussiae. 8 Decembris 1549.

Tuae R. P

Comptacter A. ofiauder

Reverendo in Christo patri et d. Fredericho Abbati
S. Aegidii. Nurembergae suo in domino magno.

S. Literas tuas quinta Iulii das. vigeimus nono eiusdem accepi. Vua
cum Descriptione Japonis conficiend. pro qua gratias ago uxori tuae.
intelligo enim eam fideliter communicasse quod potuit et habuit. verum si
Japo sic conficiendus sit, malim quatuor pondi, aureo nummo emere.
Quare non sine rifiu legimus. artem tam austrofusam. et inutilibus
laboribus non factore tantum molestam. longe aliam viam oportet esse
Japonis boni conficiendi. sed facessat Sapo. vel veniat potius e Venetius.
Gratias ago etiam tuae humanitati. suauissime comprater propter literas
tuas. quae me multis de rebus certioram reddunt. Gener natus semper
inanis rerum mittit literas. rogaui myar ut de partum filiae. ex
valetudine me diligenter doceret. sed ipse eius ne una quidem syllaba
meninat. nec salutem eius nomine nobis ascribit. quae res niki
prodigiosa videtur. forsassis habet dehortatores. ne niki familiariter
scribit. propter periculum. Georgius Loeffellad sero. Sehebald
recte mortuus est. De morte Bernardi non libenter audio. reveror
ne non proficit verbis. soror eius nec intempestive. nec infeliciter mortua
est. quid omnium toni expectari potuit? Nunc videbinus quid sit
in reliquo. Aspalem nos habuimus in hac regione seram. sed
temperatam. nec nimis pluviosam. nec nimis secam. pestis hic grastatur
sed in pueras maxime. et pueros ac senes vulgus. frigore et fame
confectum. praeterita enim hiems durissima fuit inter 35 annorum
praeteritorum hiemes. glacies continua. 26 hebdomadibus durauit.

Puellae autem festis diebus tempula visitant. proeius ut spousae apud
vos. mit blosssem haubt. fliegenden har. nacketen hessen vnd prassen,
sestis ornatae. Itaque non mirum. si omnes frigore corruptae nunc
in aestate perirent. Vlinam ille mos aboleri possit. Ego cum tota familia
recte valeo. nisi quod scabies aliquantulum molestia est mihi. De Caeſare
nihil hic certe habenus. miror vos quoque aut nihil potere. aut
facere. De Anglia. similis hic suspicio est. an ~~h~~istoria vera sit prope
diem sciam. Tuc quæſo ut si non ſaepē tamen longas literas ad ~~me~~
me des. cum nemine enim veterum annicorum libentius. etiam co-
gitando. non tam ſcribendo fabulor. quam tecum Bene vale. Datum
Königsperge in Prussia. 30 Julii 1549

Saluta

Georg Volkamer /
Hierony. Baumgärtner /
Wolfg. Strom(er)

A. osiander